Модуль 1 — Відео 2

Чому черги такі довгі + різниця між регіонами та доступністю

Цей документ - “шпаргалка”, щоб швидко зрозуміти **чому в системі бувають довгі очікування**, **чим відрізняється доступ у місті й у сільських районах**, і **що робити практично, коли ви в черзі**, щоб не “зависнути”.

---

1) Чому в Канаді та Новій Шотландії бувають довгі черги

Черги - це **системна реальність**, а не “ваша провина” і не означає, що вас ігнорують.

Причина	Що це означає простими словами
Старіння населення	Більше людей потребують лікування й обстежень, особливо при хронічних станах.
Нестача медичних працівників	Коли бракує Family Doctors, Nurse Practitioners, медсестер, техніків діагностики - виникають “затори” на всіх етапах.
Система направлень (referral-based system)	До багатьох спеціалістів і на обстеження (MRI/CT/УЗД тощо) потрапляють **через направлення**, і це формує черги.
Пріоритезація за терміновістю (triage/prioritization)	Більш термінові випадки можуть пройти швидше, навіть якщо ви записались раніше.

---

2) На що зазвичай чекають найдовше (і чому)

Найчастіше довше очікування буває на:

- **Постійного загального практиув**: Family Doctor / Nurse Practitioner
- **консультації спеціалістів** (дерматолог, кардіолог тощо)
- **діагностику** (MRI, CT, УЗД, ендоскопії)
- **планові (не термінові) операції/втручання**

Проста причина: попит часто **вищий**, ніж кількість доступних місць, персоналу та часу.

---

3) Різниця між регіонами: місто vs село (urban vs rural)

Доступ може помітно відрізнятися залежно від того, де ви живете:

- **У містах (Halifax/Dartmouth):** зазвичай більше сервісів і клінік, але й більший попит → черги теж можуть бути значними.
- **У сільських/віддалених районах:** менше провайдерів і більші відстані → важче записатися й фізично дістатисятися до послуги.

Корисно знати, у якій **зоні Nova Scotia Health** ви живете (Central, Eastern, Northern, Western):

- https://www.nshealth.ca/about-nova-scotia-health/management-zones

---

4) Доступність (accessibility): які бар'єри трапляються найчастіше

Окрім очікування, новоприбулі часто стикаються з такими бар'єрами:

Бар'єр	**Приклади**	**Що може допомогти**
Мовний	важко пояснити симптоми, зрозуміти план лікування	просити перекладача (це буде окремо в наступному модулі)
Транспортний	немає авто / далеко їхати / складно дістатися	211 + програми підтримки транспорту (див. посилання внизу)
Фінансовий	ліки, стоматологія, зір і тд.	Pharmacare / Income Assistance / приватна страховка (буде в окремих модулях)
Мобільність/інвалідність	фізично важко дістатися / потрібні умови доступності	уточнювати умови доступності при записі, просити адаптації
Цифровий	складно з онлайн-записом, email, додатками	просити телефонні опції, залучати підтримку громади (211, settlement services)

---

5) Практичні кроки: що робити, коли ви “в черзі”

Це найважливіший блок - що реально допомагає?

1) Якщо немає постійного провайдера - зареєструйтесь у реєстрі

Need a Family Practice Registry (черга на підбір провайдера / “matching”):

- https://needafamilypractice.nshealth.ca/
  Інфо про реєстр:
- https://www.nshealth.ca/clinics-programs-and-services/need-family-practice-registry

2) Якщо не впевнені, куди звернутися - використовуйте 811

811 допомагає вибрати правильний шлях (домашній догляд / клініка / ED):

- https://811.novascotia.ca/

3) Якщо у вас є направлення - попросіть план “що далі”

Питання, які варто задати:

- “Коли орієнтовно очікувати дзвінок/контакт?”
- “Куди звернутися, якщо зі мною не зв’яжуться за 4-6 тижнів**?”**
- “Які симптоми означають, що треба звернутися раніше?”

4) Ведіть короткий список симптомів і дат

Особливо корисно, якщо:

- ви звертаєтесь повторно
- потрапляєте до іншого лікаря/клініки
- потрібно пояснити, як змінювався стан

Мінімум: **дата → симптом → інтенсивність → що допомагає/погіршує**.

5) Перевіряйте офіційні джерела про очікування

- Emergency Department wait times (орієнтовно):
  https://www.nshealth.ca/emergency-care/emergency-department-wait-times
- Provincial wait times (обстеження/процедури):
  https://waittimes.novascotia.ca/

6) Якщо є транспортні бар’єри - шукайте програми підтримки

Це детально буде в окремому відео про транспорт, але коротко - почати можна тут:

- Northern Zone Transportation Support (NS Health): https://www.nshealth.ca/clinics-programs-and-services/transportation-support-northern-zone
- In-Province Travel Assistance Pilot Program (Government of Nova Scotia): https://novascotia.ca/dhw/in-province-travel-assistance-pilot-program.asp
- 211 Nova Scotia (пошук місцевих варіантів): https://ns.211.ca/

7) Якщо стан погіршується - не “чекайте своєї черги”

Якщо з’являються нові або небезпечні симптоми - краще **переперевірити маршрут через 811** або звернутися в **Emergency Department**. Якщо є загроза життю - **911**.
(Кризові контакти - у блоці **“Help Now / Термінова допомога”** на сторінці.)

---

8) Міні-шаблон повідомлення/запиту (можна копіювати)

Як коректно уточнити статус направлення:

EN (copy/paste):
Hello, I’m calling to check the status of my referral to **[specialist / test]** that was sent on **[date]**.
Could you please confirm whether the referral was received/accepted, what the estimated wait time is, and what I should do if my symptoms get worse?

UA (переклад):
Доброго дня, я телефоную, щоб уточнити статус мого направлення до **[спеціаліста / на обстеження]**, яке було надіслано **[дата]**.
Чи можете, будь ласка, підтвердити, чи направлення отримали/прийняли, який орієнтовний час очікування, і що мені робити, якщо мої симптоми погіршаться?

---

9) Словничок (EN → UA) для звикання до термінів

English term	Українською (значення)
Wait time	час очікування
Referral	направлення до спеціаліста/на обстеження
Referral-based system	система, де доступ до спеціалістів/обстежень часто через направлення
Triage	сортування пацієнтів за терміновістю
Prioritization	пріоритезація (визначення, кого приймуть швидше за терміновістю)
Specialist	вузький спеціаліст
Diagnostic imaging	діагностична візуалізація (MRI/CT/УЗД)
Urban vs rural	міський доступ vs сільський/віддалений доступ
Accessibility	доступність (мовна, транспортна, фінансова, фізична, цифрова)
Management zones	управлінські зони NS Health (Central/Eastern/Northern/Western)

Дисклеймер

Цей матеріал має **освітню та інформаційну** мету і створений для орієнтації в системі охорони здоров'я Нової Шотландії. Він **не замінює медичну, юридичну або кризову допомогу**. Правила, сервіси та контакти можуть змінюватися - перевіряйте актуальну інформацію на **офіційних сайтах**, наведених у цьому документі. Якщо ситуація термінова або небезпечна - використайте блок **"Help Now / Термінова допомога"** на сторінці та зверніться по невідкладну допомогу.